

Predlagatelj ljudske iniciative:

osebno ime / naziv: Marko Viduka

prebivališče / sedež: [REDACTED] 4265 Bohinjsko jezero

telefon: [REDACTED]

elektronski naslov: [REDACTED]

Predstavnik predlagatelja ljudske iniciative:

osebno ime: Marko Viduka

prebivališče: [REDACTED] 4265 Bohinjsko jezero

telefon: [REDACTED]

elektronski naslov: [REDACTED]

Ljubljana, 20.10.2025

Državni zbor
mag. Urška Klakočar Zupančič
predsednica
Šubičeva ulica 4
1102 Ljubljana

REPUBLIKA SLOVENIJA - DRŽAVNI ZBOR

Prejeto: 20-10-2025	
Šifra: 005-03/25-6/4,5	
Povezava: 001-07/25-6/4,5	
EPA:	EU:
Sign. zn.:	
Kratka:	

Zadeva: Pobuda volivcem za vložitev Predloga zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o praznikih in dela prostih dnevih v Republiki Sloveniji

Spoštovani,

na podlagi 59. člena Zakona o referendumu in o ljudski iniciativi osebno vlagam Pobudo volivcem za vložitev Predloga zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o praznikih in dela prostih dnevih v Republiki Sloveniji.

Lep pozdrav.

Marko Viduka

[REDACTED]

Priloga:

- Besedilo Predloga zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o praznikih in dela prostih dnevih v Republiki Sloveniji.

PREDLOG
ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH
ZAKONA O PRAZNIKIH IN DELA PROSTIH DNEVIH V REPUBLIKI SLOVENIJI

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM ZAKONA

1.1. Ocena stanja

Področje praznikov in dela prostih dni je urejeno z Zakonom o praznikih in dela prostih dnevih v Republiki Sloveniji (Uradni list RS, št. 112/05 – uradno prečiščeno besedilo, 52/10, 40/12 – ZUIF, 19/15, 83/16, 92/20, 95/24 in 24/25; v nadaljnjem besedilu: **ZPDPD**). Urejanje praznikov spada na področje državne ureditve v Republiki Sloveniji, v katero spadajo tudi splošni državni akti, simboli in prazniki. Na opredelitve praznikov in dela prostih dni se navezujejo tudi rešitve v delovni zakonodaji, ki dajejo delavcem pravico do odsotnosti z dela na praznični in dela prosti dan s pravico do nadomestila plače oziroma posebnega vrednotenja dela, če morajo delavci zaradi nepretrganega delovnega oziroma proizvodnega procesa ali posebne narave dela delati na ta dan. Pravico do odsotnosti z dela zaradi praznovanj opredeljuje Zakon o delovnih razmerjih (Uradni list RS, št. 21/13, 78/13 – popr., 47/15 – ZZSDT, 33/16 – PZ-F, 52/16, 15/17 – odl. US, 22/19 – ZPosS, 81/19, 203/20 – ZIUPOPDVE, 119/21 – ZČmIS-A, 202/21 – odl. US, 15/22, 54/22 – ZUPŠ-1, 114/23, 136/23 – ZIUZDS in 70/25 – ZUTD-I; v nadaljnjem besedilu: **ZDR-1**) v 166. členu, pravica do nadomestila plače v primerih odsotnosti z dela zaradi z zakonom določenih praznikov in dela prostih dni je urejena v 137. členu ZDR-1, pravica do dodatka za delo v posebnih pogojih dela, ki izhajajo iz razporeditve delovnega časa za delo na praznike in dela proste dni, pa je opredeljena v 128. členu ZDR-1. Višina teh dodatkov se določi s kolektivno pogodbo na ravni dejavnosti.

Že ob pripravi ZPDPD v letu 1991 so se kazale številne dileme in popolnoma raznovrstna stališča glede dni, ki bi jih bilo treba ustrezno obeleževati v naši državi. Predlagatelj je pri pripravi zakona proučil vsa poslana stališča in predloge ter upošteval tudi izide javnomnenjske raziskave, ki je bila opravljena z razlogom, da se z zakonom določijo praznični dnevi, ki imajo splošni pomen ali pomen za vse ali večino državljanov. Ureditev praznikov in dela prostih dni v Republiki Sloveniji mora vsekakor ustrezati dejanskemu odnosu naših državljanov glede pomembnosti določenih datumov, ki jim je treba dati posebno obeležje. Hkrati se je pri določevanju praznikov in dela prostih dni zagotavljala tudi primerljivost z ureditvami v drugih evropskih državah. Upošteva vse stališča, predloge in izid javnomnenjske raziskave je bila sprejeta ureditev, v skladu s katero je ZPDPD poleg sedmih praznikov (dva dvodnevna) in hkrati dela prostih dni, določil še šest dela prostih dni z verskim obeležjem. Upošteva strukturo praznikov po evropskih državah, lahko ugotovimo, da je tudi v večini primerjanih držav večina praznikov verskih, poleg novega leta ter praznika dela pa je praznično obeleževanje vezano še na državnost posamezne države.

Od sprejetja ZPDPD je bilo predlaganih že nekaj dopolnil zakona, pri čemer jih je bilo pet upoštevanih v spremembah in dopolnitvah zakona v letih 2005, 2010, 2015, 2020 in nazadnje 2025, nekaj pa jih Državni zbor Republike Slovenije ni sprejel v obravnavo. Dopolnila so na novo uvedla praznike, ki niso dela prosti dnevi in so se nanašala na dodatno obeleževanje nekaterih dogodkov, ki so v povezavi z zgodovino naroda in države, slovenskim športom in znanostjo, pri čemer pa ti dodatni prazniki niso bili hkrati opredeljeni tudi

kot dela prosti dnevi, temveč le kot prazniki, ki jim je zaradi pomembnosti dogodkov treba dati posebno obeležje (dan Primoža Trubarja, praznik združitve prekmurskih Slovencev z matičnim narodom, praznik priključitve Primorske k matični domovini, dan suverenosti, dan Rudolfa Maistra, dan slovenskega športa in dan znanosti). Določitev dodatnih dela prostih dni bi namreč pomenila dodatno zmanjšanje števila delovnih ur oziroma povečanje obveznosti za delodajalce, kar bi vplivalo tudi na konkurenčnost Republike Slovenije. Sprejeta ureditev ohranja primerljivost števila prazničnih dela prostih dni z drugimi državami Evropske unije. Usklajenost določitve dela prostih dni je v evropskem prostoru izredno pomembna tudi zaradi medsebojnega gospodarskega in finančnega poslovanja. Cilj zakona, ki ureja praznike in dela proste dni v Republiki Sloveniji, je, da se z zakonom določijo praznični in dela prosti dnevi, ki imajo splošni pomen ali pomen za vse ali večino državljanov. Ureditev praznikov in dela prostih dni v Republiki Sloveniji mora vsekakor ustrezati dejanskemu odnosu naših državljanov glede pomembnosti določenih datumov, ki jim je treba dati posebno obeležje.

1.2. Razlogi za sprejem zakona

Triglav je z višino 2.864 metrov nadmorske višine najvišji vrh v Julijskih Alpah in Sloveniji, pri čemer med Slovenci velja za najpomembnejši narodni in državni simbol, pri čemer je upodobljen na dveh od treh državnih simbolov (prikazan je na grbu Republike Slovenije in na državni zastavi). Hkrati letos mineva 130 let od prelomnega trenutka v slovenski zgodovini, ko je leta 1895 Jakob Aljaž, župnik na Dovjem, najprej odkupil vrh Triglava in nato na njem postavil slaba dva metra visok in dober meter v premeru širok jekleni stolp, ki se ga je takoj prijelo ime Aljažev stolp.

Planinska dejavnost v slovenskih Alpah je bila v zadnjih desetletjih 19. stoletja pod močnim nemškim vplivom.¹ Prvo planinsko društvo v Alpah je bilo ustanovljeno leta 1862, in sicer Avstrijski alpski klub, že naslednje leto sta mu sledili švicarsko in italijansko društvo, leta 1869 pa nemško društvo, kmalu najštevilčnejše na svetu. Državljanom bolj prijazni avstrijski zakoni o društvih in shodih konec 60. let 19. stoletja so tudi Slovincem prinesli več možnosti za uveljavljanje svojih interesov na vseh področjih narodne dejavnosti, pri čemer se je kot pomemben del slovenske kulture in jezika postopno uveljavljala tudi telesnovzgojna dejavnost – telovadba, šport in planinstvo.

Postavitev prvih koč v današnjih slovenskih gorah, označevanje prvih poti in zakonske spremembe so tudi na Slovenskem prinesle prvi poskus, da bi ustanovili slovensko planinsko društvo. V Srednji vasi v Bohinju je leta 1872 tamkajšnje planinsko društvo v nastajanju poslalo kranjskemu deželnemu predsedstvu v potrditev društvena pravila, ki so bila v slovenskem jeziku, društveno ime v podnaslovu pa nemško *Triglaw Alpenverein in der Wochein*. Pravila gorskega društva Triglavski prijatelji so prišla pred komisijo, ki pa jih je zavrnila, češ da je prišlo do pomanjkljivosti v njihovem četrtem členu pravil, kjer je bil zapisan kot sedež društva Bohinj. Presodili so namreč, da je Bohinj dolina z več kraji, ne pa točno določen kraj, kakor je zahteval zakon o društvih. Pobudniki društva bi se na odločitev komisije lahko pritožili v roku šestih dni, a

¹ Vse navedeno v nadaljevanju je v bistvenem povzeto po: 1. Mikša, P., »Da je Triglav ostal v slovenskih rokah, je največ moja zasluga.« Jakob Aljaž in njegovo planinsko delovanje v Triglavskem pogorju, Zgodovinski časopis, Ljubljana 69/2015 (151), št. 1-2, str. 112–123 in 2. Mikša, P., Od gore do simbola: Triglav in njegova vloga pri Slovencih, Geografija v šoli 2/2021, letnik 29, Ljubljana, 2021, ter po virih navedenih v obeh delih.

tega niso storili. Tako so ideje o ustanovitvi slovenskega planinskega društva za dvajset let poniknile. V slovenskih deželah so se zato najprej pojavila deklarativno nemška društva, ne pa narodno slovenska.

Nemška društva, predvsem Nemško-avstrijsko planinsko društvo, so odločno nasprotovala dvojezičnim kažipotom in so postavljala le nemške napise, v kočah so oskrbniki govorili nemško in dajali prednost nemškim turistom. Takrat so bile v Triglavskem pogorju le nemške kočice – od leta 1880 postavljeni kočiči *Erzherzogin Maria Theresia Schutzhaus* oz. v naslednjih letih imenovana *Maria Theresia-Hütte* in kočica pri Utah v Zajezerski dolini, imenovana *Erzherzog Franz Ferdinand Hütte*, ter leta 1887 zgrajena *Triglav-Hütte*, ki so jo kmalu preimenovali v *Deschmannhaus* – imenovana je bila po Karlu Dežmanu, predsedniku Kranjske sekcije Nemško-avstrijskega planinskega društva. Karl (Dragotin) Dežman je bil do leta 1861 velik rodoljub, nato pa je prestopil v nemško stranko in postal njen voditelj. Postavitev te kočice in hkratna ureditev poti skozi dolino Kot do vznožja Triglava je pomenila novo dobo, dobo planinstva v širšem pomenu besede za obiskovanje Triglava.

Le nekaj dni po odprtju Dežmanove kočice je bil Jakob Aljaž² prvič na Triglavu, pri čemer se je za gore začel zanimati že v rani mladosti. Na Triglav ga je vodil mojstranski gorski vodnik Franc Skumavec - Šmerc, pri vzponu na vrh pa sta prenočila prav v Dežmanovi kočici. Zjutraj sta šla z ledenika naravnost na greben med Malim in Velikim Triglavom. Aljaž je o hoji po grebenu zapisal: *»Povsod je bilo težavno plezati, najhujše pa je bilo Sedlo med Malim in Velikim Triglavom. Takrat je bilo sedlo še vse v prvotnem stanju, strmo kakor sleme na strehi, rob ojster, sem ter tja pretrgan. Marsikateri turist se je ustrašil in je ostal raje na Malem Triglavu. Mene je tam Šmerc peljal za roko, pa sem se bal.«*

Dve leti pozneje je Aljaž prišel za župnika na Dovje, se začel še močneje zanimati za gore in takoj občutil ostro nacionalistično usmeritev Nemško-avstrijskega planinskega društva z njegovo kranjsko sekcijo. Nacionalni boj med Nemci in Slovenci v habsburški monarhiji, izvirajoč iz pomladi narodov (1848), se je iz mest prenesel v visokogorje ter se kazal zlasti v obliki tekme za osvajanje vrhov, nadelavo poti in gradnjo koč. Planinstvo je tako postalo orodje za simbolno prilaščanje gora, zato bi lahko rekli, da je šlo za tekmo pri »markiranju« gora. Osrednje območje tega markiranja pa so bile seveda Julijske Alpe, zlasti njihov najvišji del, Triglavsko pogorje.

Ob prihodu v novo faro je bil Aljaž še član Avstrijskega turistovskega kluba, kamor so se vpisovali tudi Slovenci, saj klub ni bil protislovensko usmerjen. Klub je deloval predvsem okoli Bleda, na Triglavu pa je imelo glavno besedo Nemško-avstrijsko planinsko društvo. Rodoljuba Aljaža je to tuje šopirjenje in prilaščanje slovenskih gora zelo bolelo in jezilo. Svojega prihoda na Dovje se je spominjal takole: *»Na Dovjem se mi je pokazalo novo polje: turistika in slovensko planinstvo. Žal skoraj vse je bilo nemško, ko pridem na Dovje; Alpenverein postavlja nemške napise in nastavlja in dobro plačuje nemške vodnike (rojene*

² Jakob Aljaž je bil sin Antona Aljaža iz Zavrha pod Šmarno goro in njegove žene Elizabete, rojene Jarc iz Dobrove. Rodil se je 6. julija 1845 kot četrti od osmih otrok v družini (po domače "pri Bačniku"). Po ljudski šoli v Smledniku je učenje nadaljeval na ljubljanski normalki, potem pa še v tamkajšnji gimnaziji, takrat še nemški. Leta 1866 se je podal na Dunaj, kjer je študiral grščino, latinščino in starocerkveno slovanščino. Želel je postati profesor, a se je zaradi nenadne očetove smrti, ko ga od doma niso več mogli podpirati, vrnil domov. Na materino željo je vstopil v bogoslovje. Posvečen je bil 31. julija 1871, novo mašo je imel v domači smledniški župniji. Kot kaplan je v letih od 1871 do 1880 služboval v Trzinu, nato pa je dobil mesto župnika na Dobravi pri Kropi. Poleti 1889 je nastopil službo na Dovjem, kjer je ostal nekaj več kot 37 let, vse do smrti leta 1927.

Slovence). Ko ljudi izpodbujam, da ustanovimo požarno brambo, hočejo nemški jezik imeti za poveljstvo; komaj zmagam s slovenščino! Leta 1890 se zida velika cementna tovarna s tujim kapitalom, uradniki so Nemci, le delavec je še Slovenec.«.

27. februarja 1893 je bilo v Ljubljani ustanovljeno Slovensko planinsko društvo, ki je omogočalo organizirano in pospešeno delovanje Slovencev v gorah. Čeprav ni nikjer zapisano, je Slovensko planinsko društvo delovalo predvsem kot branik slovenskega jezika, saj je prek markacijskega odseka stremelo k uporabi slovenščine pri označevanju poti in k uporabi slovenskih imen gora. V prvem letu delovanja so ustanovili dve podružnici, Kamniško in Savinjsko, v naslednjih letih pa še več – ena izmed njih je bila tudi v začetku leta 1895 ustanovljena podružnica Slovenskega planinskega društva v Radovljici, katere ustanovni član je bil Aljaž. V njej je bil kmalu izvoljen še za namestnika načelnika podružnice. Njegove simpatije do Triglava so po tem imenovanju prišle do polnega izraza, čeprav delovanje Slovenskega planinskega društva sprva ni bilo usmerjeno h končni odsvojitvi Triglava iz nemških rok. Še več, društvo je imelo vzpone na Triglav za »vratolomno turistiko« in je svojo dejavnost osredotočalo raje na nižje vrhove, kjer je gradilo koče in markiralo poti. Aljaž jim je očital, da zanemarjajo Triglav, in se v jezi odločil za dejanje, ki je pomenilo upor proti nadaljnjemu ponemčevanju.

Že nekaj časa je Aljaž gojil misel, da bi na vrhu Triglava postavili majhen stolp – kot planinsko zavetišče, pa tudi kot branik slovenstva. Načrta za stolp se je lotil kar sam. Pozimi 1894/1895 je v svoji župnijski sobi na Dovjem s kredo na tla narisal zunanji videz in določil dimenzije – oblika pokončnega valja s premerom 125 cm, okrog dva metra višine, s streho v obliki stožca. Iz vrha koničaste strehe naj bi štrlel drog, okoli katerega bi se sukala kositrna zastava z letnico 1895.

Od občin Dovje in Mojstrana je nato Aljaž 15. aprila za en goldinar kupil »špico« Velikega Triglava, za skupaj 16 kvadratnih metrov zemljišča, ter začel izdelavo stolpa. V Planinskem vestniku so maja 1895 zapisali: *»Marsikomu se morebiti zdi ves načrt neizvršljiv, a jekleni vztrajnosti in požrtvovalnosti g. župnika se bode gotovo posrečila izvršitev te čudovite stavbe. Aljažev stolp bo najvišja stavba ne le na Slovenskem, ampak nasploh po slovanskem svetu«.*

Jakob Aljaž je izdelavo stolpa zaupal svojemu prijatelju, kleparskemu mojstru Antonu Belcu iz Šentvida pri Ljubljani. Kot je poročal v svojem dnevniku, mu je naročil: *»Vse kar ti bom povedal si zapiši. Prinesi 3 štokrle, nariši krog okoli njih in izmeri premer. Usedi se na enega od njih, izmeri od tal do oči. Vstani in še enkrat izmeri do oči. Na vrhu Triglava sem kupil zemljo na katero želim postaviti železni stolp v obliki valja s stožčasto streho in s pravokotnimi linicami za okenca, ki naj gledajo na vse strani neba. Tebe bi pa prosil, da mi to narediš in tudi postaviš.«* Anton Belec mu je na to rekel: *»Pa res drži, da je od norca do genija samo korak. No, ne zameri, vendar je tako: to, da misliš na vrhu Triglava postaviti stolp, je čista norost, načrt pa je tako genialen, da stolp lahko začnem takoj delati.«.* »Saj ne gre zame, za vse nas Slovence gre. Triglav moramo vrniti Slovincem!« je odvrnil Aljaž. Toliko časa mu je govoril o višjih razlogih za postavitev stolpa na vrhu Triglava, da mu je nazadnje Anton Belec rekel: *»Vzamem besedo nazaj. Nisi norec, samo velik zanesenjak si. In velik Slovenec. Zdaj sem šele sprevidel, da le taki ljudje premikajo svet. Da bom tudi jaz nekaj prispeval k slovenski stvari, ti obljubim: stolp bom dokončal v najkrajšem možnem času in to – zastonj! Da bo Triglav res slovenski!«.*

Belec je načrt še izboljšal in nato »brez dobička in zaslužka« iz posameznih kosov kovine, težkih od petnajst do dvajset kilogramov, izdelal stolp. Dele stolpa so z vlakom prepeljali v Mojstrano, nato pa jih je šest krepkih nosačev v enem tednu znosilo na Triglav. Stolp so postavljali Aljaž s svojima pomočnikoma Janezom Klinarjem - Požgancem in Tomažem Koširjem - Kobarjem in mojster Belec s svojim delavcem. Prenočili so v Dežmanovi koči. Ker je bila zjutraj gosta megla, je Aljaž ostal v koči in od tam poslušal, kako zbijajo in z vijaki pritrjujejo skupaj dele stolpa, ki je bil sestavljen v petih urah, dne 7. avgusta 1895. Vse stroške postavitve je nosil Aljaž, stolp ga je stal 300 goldinarjev.

V stolp je Aljaž dal postavil tri okrogle stole, dva samovarja, šest kositrnih kozarcev, barometer in termometer ter posodo špirta za samovar. Na steno v notranjosti pa je dal preslikati Pernhartovo Triglavsko panoramo z imeni gora in krajev: *»potnik se lahko orientira, krasni razgled uživa lahko več ur, ker ga ne ovira ne mraz ne vihar, ko pride upehan čez strme stene vrh Triglava.«* V stolpu je bila spominska knjiga, ki je na prvem listu imela naslednji latinski in napis: *»Salve, viator! Nomen Tuum et sententiam quandam, si placet, in hunc librum inscribere digneris. – Hanc turrulam cum panorama consilio et sumptibus meis atque in fundo meo erexi 7/8 1895 in bonum commune. – Jacobus Aljaž, parochus in Dovje (Lengenfeld).«*.³

Slavnostno odprtje in blagoslovitev stolpa sta bila 22. avgusta 1895. Navzoči so bili Aljaž, Matej Hubad, Andrej Gassner ter Aljaževa zvesta pomočnika Janez Klinar - Požganc in Tomaž Košir - Kobar. *»Požganc vrže dinamitni patron, ki močno poči, zamašek šampanjske buteljke skoči kvišku s pokom, mi zapojemo Ave maris stella, potem Triglav moj dom,⁴ in otvoritev je bila končana,«* se je Aljaž, ki naj bi takrat pel kleče, objemajoč stolp in s solzami v očeh, spominjal odprtja. Napis Aljažev stolp na stolpu je bil prvi slovenski napis na Triglavu in v njegovi okolici. Istočasno z gradnjo stolpa je Aljaž tik pod vrhom Triglava na južni strani na pobudo in na stroške Slovenskega planinskega društva dal v skalo izsekati še jamo, t. i. Staničevo zavetišče, v katerega bi se planinci zatekli *»zoper hudo uro in strelo.«* Nastala je luknja s prostorom za kakih 20 ljudi, z mizo, klopjo in nezaklenjenimi vrati.

Nakup zemljišča in izgradnja stolpa sta Aljažu prinesla pravi pravdarski spopad z nemškimi organizacijami, ki so se ga lotile s trditvijo, da je ob izgradnji stolpa uničil podzemno triangulacijsko točko prvega reda. Z obtožbami so želeli doseči podrtje stolpa. Aljaž se je obtožbam uprl, češ da so 40 let poprej civilni inženirji postavili na vrhu le leseno piramido za meritve, ki pa je bila zaradi vremena kmalu uničena. Preiskava, ki jo je vodil češko-nemški deželni geometer, se je vlekla kar pol leta, ne da bi Aljaž zanjo vedel. Pri tem so bili zaslišani kmetje, planinci, lovci in vodniki. Aljaž v dovški župnijski kroniki piše: *»Pozneje so nastale pravde, češ, Aljaž, da je baje pokončal vojaški Triangulierungspunkt I. Ordnung v zemlji, kjer stoji turn. Tak so trdili nemški nasprotniki.«* Vendar pa je bil Aljaž pripravljen na obrambo, saj je imel priči, ki sta bili pripravljeni potrditi njegovo zgodbo o leseni piramidi. To sta bila vodnik Janez Klinar - Požganc in srenjski sluga Gregor Legat. *»Preizkave so trpele pol leta. Pa še žive priče (Požganc, Legat itd.), ki so pred 40 leti pomagale triangulaško črto postaviti civilnemu geometru, so dokazale, da so to črto (leseno piramido)*

³ V prevodu: Pozdravljen, popotnik! Blagovoli, če Ti je ljubo, zapisati v to knjigo ime svoje in kako misel. – Ta stolpič s panoramo sem postavil po svojem načrtu in ob svojih stroških ter na svojem svetu dne 7. avgusta leta 1895 v občo korist. – Jakob Aljaž, župnik na Dovjem.

⁴ Pesem "Oj, Triglav moj dom", ki jo je uglasbil Jakob Aljaž, napisal pa Matija Zemljič, so prvič zapeli prav na slovesnosti ob odprtju stolpa.

postavili na drugem mestu, in nad zemljo, ne pa pod zemljo (ne pod zemljo Metallplatte mit Kreuz).«. Končno je pravdo ovrgetel vojaški stotnik Schwarz, ki je pričal, da podzemeljske triangulacijske točke na Triglavu nikoli ni bilo in da je na tem mestu stala lesena piramida. »In vojak Hauptmann Schwartz in Oberlieutenant Guttmann, ki so kot vojaški maperji vnovič merili Triglav, so kot strokovnjaki dokazali, da 1) nikdar ni bilo podzemske triangulaške črte, 2) da je stala stara, prejšnja triang. točka, lesena, 12 metrov daleč od Aljaževega stolpa proti vzhodu.«.

Stotnik je nato Aljaža prosil, da bi za mero vzel stolp in v sredini tlora zakopal škatlo s pergamentom kot resnično triangulacijsko točko. Vse to pa bi pomenilo, da je stolp pod cesarskim varstvom, čeprav v Aljaževi lasti. »In tako sem slavno zmagal in ni bilo treba, kakor je prej žugal, nemški dež. geometer, meni 1000 fl kazni plačati za komisijo. Ne vinarja nisem plačal, nemški denuncianti in tožniki so pa bili pa osramotenii!«. Aljaž je nato stolp in zemljišče podaril Slovenskemu planinskemu društvu.

Tudi s postavitvijo Staničevega zavetišča je Kranjska sekcija Nemškoavstrijskega planinskega društva Aljaža tožila, češ da je na državnem svetu. Prijava je res držala, saj je ravno v tistem času Verski sklad kupil parcelo, ki je na bohinjski strani segala vse do vrha Triglava. Nemci so se že veselili, da bo moral dovški župnik »luknjo« zazidati, pa je bilo veselje prezgodnje. Minister grof Falkenhayn je namreč presodil, da zavetišče ostane, Aljaž pa je moral letno plačati 10 krajcarjev najemnine.

Ko so Aljaž, Belec in pomočniki postavljali stolp, so prespali v Dežmanovi koči. Takrat naj bi oskrbnik Aljažu rekel, da ima srečo, ker ni Nemcev, sicer zanje v koči ne bi bilo prostora. Aljaža je to zelo razjezilo – ta kočica je stala v njegovi župniji in ni mogel razumeti, da zanj ne bi bilo prostora in da bi moral biti odvisen od Nemcev. Sklenil je zgraditi Triglavsko kočico. »V tistem trenutku sem sklenil, da naredim Triglavsko kočico, in sicer kočico samo zase in za nekaj svojih prijateljev. Če se bo pa SPD57 na moj poziv zdramilo, bomo delali veliko kočico, kje bom prihodnji teden ogledal. Če drugod ne najdem prostora in mi nihče ne pomaga, bom postavil svojo kočico vstric Dežmanove, 10 korakov od nje ... tako užaljen je bil moj narodni ponos.«.

Septembra, kmalu po odprtju stolpa, je bil Aljaž ponovno na Triglavu, da bi poiskal prostor za nameravano kočico. Pri spustu z vrha je obsedel na Malem Triglavu in si ogledoval svet pod seboj. Tedaj naj bi zagledal dva gamsa teči čez Kredarico in se domislil: »Tukaj mora stati kočica. Saj je pa Kredarica kar kričala po planinskem zavetišču kakor plešasta glava po klobuku!« V naslednjih dneh je uredil vse potrebno za nakup zemlje na Kredarici in 9. septembra leta 1895 podpisal (kupec je bilo Slovensko planinsko društvo) pogodbo z občinama Dovje in Mojstrana. Za več oralo je plačal 5 goldinarjev. Kočo so slavnostno odprli 10. avgusta naslednje leto in jo poimenovali Triglavsko kočico na Kredarici. »Dne 10. avgusta je bila izročena prometu najvažnejša postojanka slovenskega planinstva – Triglavsko kočico na Kredarici. Že 9. VIII. se je zbralo v novi koči skoraj 100 planincev. /.../ Že za dne je odšla dolga vrsta planincev na vrh Triglava in ob Aljaževem stolpu se je zbralo 70 Slovencev in Čehov. Po Aljaževem optičnem sistemu so telegrafirali z velikim loparjem na Dovje besede: „Danes je 70 potnikov vrh Triglava, vreme krasno, veselje splošno“. Aljaževa sestrčina je razbrala na Dovjem besedilo in poslala brzojavko v Ljubljano. Po slavnostnih govorih sta zadoneli na vrhu Triglava pesmi: „Lepa naša domovina“ in „Kje dom je moj“ /.../ Župnik Aljaž je v svojem govoru dejal: „Ko sem se sprehajal po Kredarici, tej lepi, pa skoraj goli planici, kjer stoji naša nova kočica, sem našel le tri vrste cvetic: bele, modre in rdeče. Že narava sama nam priča, da je to pogorje slovensko. Čeprav je naša kočica slovenska, bo vendar tako urejena, da bo ustrezala turistom vsakega naroda. Vsi, brez razločka, bodo enako prijazno sprejeti, to zahteva že slovenska gostoljubnost,« je o odprtju prve kočice na Kredarici leta 1896

poročal Planinski vestnik. Ob koči je Aljaž postavil še kapelo in jo posvetil Lurški Materi božji. Triglavsko kočjo so leta 1909 povečali in jo ob odprtju 8. septembra istega leta preimenovali v Triglavski dom na Kredarici. V starem, manjšem delu doma je ostala skupna spalnica, v novem delu sobic. Kočo so od zunaj obili s skodlami, jo z žicami močno priklenili k tlom in zavarovali s tremi strelovodi.

Toda tudi zaradi te kočje in kapele si je Aljaž nakopal tožbo. Nemci so v tožbi trdili, da stoji polovica Triglavske kočje in vsa kapelica na svetu Verskega sklada. Deželna direkcija je zato na Kredarico poslala geometra Hohna s štirimi figuranti in zastopniki Verskega sklada. Toženo stranko je zastopal Aljaž osebno, njegov odvetnik je bil Fran Tominšek, kot izvedenec pa ing. Frančišek Žužek. Komisija je ugotovila, da kočja in kapelica stojita na dovškem svetu in s tem sta bila Triglavsko kočja in Aljaž za vedno varna pred napadi. Z gradnjo Aljaževega stolpa, Staničevega zavetišča, kočje in kapele na Kredarici, si je Aljaž skupaj naprtil šest sodnih tožb. Vse je dobil.

Leta 1896, še istega leta kot prvo kočjo na Kredarici, je Aljaž postavil tudi kočjo v Vratih. Tudi to kočjo je financiralo Slovensko planinsko društvo in tudi v tem primeru je šlo za tekmo med Slovenci in Nemci. Kranjska sekcija Nemškoavstrijskega planinskega društva je imela namen postaviti v Vratih kočjo, ki bi služila tistim, ki bi hoteli na Triglav čez Prag. Ko je tedanji načelnik sekcije prišel v Vrata, da bi poiskal primeren prostor za zidavo nemške kočje, je namesto prostora našel – Aljaža, ki je pregledoval hlode za slovensko kočjo. Kočo so odprli 9. junija 1896, na slovesnosti pa je predsednik Slovenskega planinskega društva Fran Orožen svoj slavnostni govor zaključil s stavkom: *»Največje zasluge za kočjo in SPD sploh si je pridobil g. Aljaž, zato je zbor soglasno sklenil, da se imenuje novi planinski dom Aljaževa kočja v Vratih!«*.

Leta 1904 so Aljažovo kočjo povečali v Aljažev dom, ki pa ga je štiri leta kasneje odnesel plaz. Leta 1910 je Aljaž izbral nov prostor v Vratih, poiskal izvir vode, kupil les, ki ga je bilo v teh koncih izjemno težko dobiti, in najel delavce ter postavil nov Aljažev dom. Aljaževe gradnje v Triglavu in soseščini so obsegale:

1. Aljažev stolp vrh Triglava (7. avgust 1895),
2. Staničevo zavetišče pod vrhom Triglava (1895),
3. Aljaževa kočja v Vratih (9. julij 1896),
4. Triglavski dom na Kredarici (10. avgust 1896),
5. Kapelica Lurške Matere božje na Kredarici (12. avgust 1897),
6. Aljažev dom I. v Vratih (7. avgust 1904; dom je marca leta 1909 porušil plaz),
7. Prenovljena Triglavsko kočja na Kredarici – Triglavski dom na Kredarici (8. september 1909),
8. Aljažev dom II. v Vratih (17. julij 1910).

Kljub nedvomno intenzivni vpetosti gora v slovensko identiteto, objektivni geografski kazalci kažejo, da v Sloveniji prave gorske pokrajine zavzemajo majhen delež površine, prav tako na teh območjih živi malo prebivalstva. Območja nad 1.500 metrov obsegajo le 1,5 % površja Slovenije, nad 2.000 metrov pa ga je le 0,4 %. Še manj gorskega najdemo pri razporeditvi poselitve po višinskih pasovih. Le 0,3 % prebivalstva živi nad 1.000 metrov, stalne poselitve nad 1.330 metrov pa praktično ni. A kljub tem skromnim številkam naravnogeografske členitve Slovenije vse po vrsti prepoznajo Alpe kot samostojno regijo.

Zakaj se torej ideološka samokonstrukcija in samopercepcija Slovencev močno središči okoli gorsкости, da se imamo kulturno in zgodovinsko za alpski narod, čeprav geografsko gledano visokogorje predstavlja le manjši del ozemlja? Zakaj in kako so torej gore postale simbol slovenske nacionalne identitete? Po mnenju zgodovinskih raziskovalcev je to neskladje vezano (predvsem) na zgodovinsko dogajanje na tem prostoru od konca 19. stoletja naprej (podrobneje glej zgoraj) ter tako daje povezavi gora in slovenstva racionalno osnovo za današnjo percepcijo gora. Glavno vlogo v tej zgodbi pa ima že od konca 19. stoletja naša najvišja gora – Triglav.

Kot narodni in kasneje kot državni simbol se Triglav začne pojavljati med drugim v slikah, pesnitvah in heraldiki. Glavni geosimboli pri Slovencih so bili morje, Panonska nižina in gore, pri čemer je med tremi glavnimi identitetami (tj. alpsko, mediteransko in panonsko) skozi zgoraj opisani nacionalni »boj za gore« prevladala alpska oz. gorska identiteta in Triglav kot njen najpomembnejši geosimbol. Tako je slikar in ilustrator Maksim Gaspari leta 1904 v okviru svojega propagandnega delovanja, usmerjenega v bujenje narodne zavesti, izdelal razglednico »Iz naroda za narod«, na kateri je slovensko ozemlje upodobil s tremi ključnimi prostorskimi identifikatorji: Triglavom, Ljubljanskim gradom in Jadranskim morjem. Povezovanju Triglava in slovenstva pa lahko sledimo še pred Gasparijem. Mnoge slikarske upodobitve Triglava so nastajale že od začetka 19. stoletja dalje. Gorsko pokrajino in seveda tudi Triglav so upodabljali zgodnji planinski krajinarji, na primer Anton Karinger in Marko Pernhart, kasneje tudi Ladislav Benesch, Valentin Hodnik, impresionisti Ivan Grohar, Rihard Jakopič, Matija Jama in drugi. Še pomembnejšo vlogo pri slovenski narodni identifikaciji z gorskim svetom pa predstavljajo razglednice, ki se pojavijo konec 19. stoletja, gore tudi prek njih postanejo viden simbol razpoznavanja in reprezentativnosti na ravni številnih posameznikov, kar se kaže v množičnosti pošiljanja razglednic z motivom slovenskih gora ter napisom Planinski pozdrav ali kar z motivom naše najvišje gore ter napisom Pozdrav s Triglava in s podobo Aljaževega stolpa. Slikarski čopič in fotografska kamera sta tako vsak po svoje prispevala pomemben delež k spoznavanju lepote slovenske zemlje in k prebujanju narodne zavesti.

Triglav je bil že pred tem povezovalno sredstvo s slovenstvom v pesniških in prozaičnih delih. Že France Prešeren je v Uvodu h Krstu pri Savici (napisano leta 1835) Slovence postavil pod okrilje »kranjskega sivega poglavarja« in posredno (ali pa zavedno?) začrtal oblikovanje simbola. Pesnik Oton Župančič je v svoji pesnitvi Duma, napisani v letih 1904–1908, domovino označil s Triglavom in Karavankami kot poglavitnima toponimoma: *»Kje, domovina, si? Ali na poljih teh? Še pod Triglavom, okrog Karavank?«*. Nagrobnik njegovim trem literarnim sopotnikom iz slovenske moderne (Cankar, Kette, Murn), ki ga je leta 1924 v Ljubljani zasnoval arhitekt Dušan Grabrijan v Plečnikovi šoli, postavljen pa je bil leta 1925, je v vrhnjem delu oblikovan tako, da simbolično ponazarja Triglav. Leta 1919 je Triglav upodobljen na prvih slovenskih znamkah – znamenitem Verigarju iz leta 1919. Osnutke zanje je naredil slikar Ivan Vavpotič in Triglav upodobil med nogami sužnja, ki trga okove. Triglav »igra« glavno vlogo v prvem slovenskem igranem celovečernem (nemem) filmu V kraljestvu Zlatoroga iz leta 1931, drugi film – Triglavske strmine iz leta 1932 – ima Triglav že v imenu.

Kot heraldični znak Triglav prvič srečamo že leta 1887, ko se pojavi na žigu župnije Bohinjska Srednja vas. Kot nedvoumen simbol Slovencev pa ga je prvič leta 1934 upodobil arhitekt Jože Plečnik v načrtu za tako imenovano Šverljugovo Marijino znamenje pred župnijsko cerkvijo na Bledu (znamenje je prvotno stalo pod Šverljugovo vilo, današnja vilo Epos). Umetil ga je na kamniti plašč kipa Marije oziroma Matere Božje.

Na perutih dvoglavega kraljevega orla je upodobil tri grbe tedanjih jugoslovanskih narodov (srbskega, slovenskega in hrvaškega), pri čemer je slovenski grb oblikoval kot Triglav, nad katerim sveti šesterokraka zvezda grofov Celjskih. Plečnik ga je kot slovenski simbol uporabil tudi na pročelju vhodnih vrat Narodne in univerzitetne knjižnice. Ko ji je bil leta 1945 priznan tudi pravni status slovenske nacionalne knjižnice in je postala Narodna in univerzitetna knjižnica v Ljubljani, so do leta 1948 nad vhod namestili nov napis in na balkonsko balustrado slovenski grb.

Vendar pa to niso bile edine upodobitve Triglava. Najbolj znana je v obliki treh stožcev, katerih srednji je višji, stranska pa sta enaka. Tako je bil tudi opisan Triglav v prvi slovenski ustavi leta 1947, v kateri je opis slovenskega grba. Stilizacija izhaja že iz časa druge svetovne vojne, ko ga je po okupaciji Slovenije prevzela odporniška stran. Postal je simbol Osvobodilne fronte slovenskega naroda (OF), in sicer v njenem ilegalnem tisku, na letakih in plakatih, denarju in na obveznicah posojila svobode, v imenih njenih podskupin in glasil, na štampiljkah, v obliki vojaške kape triglavke in tako dalje. Podobo Triglava, znak Osvobodilne fronte slovenskega naroda, sta si zaradi svoje enostavnosti izmislila arhitekta Marjan Tepina in Edo Ravnikar.

Na svoji prvi seji 26. aprila 1945 je predsedstvo Slovenskega narodnoosvobodilnega sveta (SNOS) sprejelo osnutek grba. Odločitev predsedstva SNOS 26. aprila 1945 je bila prva uradna odločitev o podobi prihodnjega republiškega grba. Vprašanje končne podobe grba se je postavilo šele ob pripravah osnutka ustave Ljudske republike Slovenije, to je po drugem zasedanju SNOS. Sprožilo ga je predsedstvo narodne vlade Slovenije. Iz dopisa organizacijskega sekretarja predsedstva Josipa Globevnika z dne 19. oktobra 1946 izhaja, da je predsedstvo poklicalo nekaj arhitektov in profesorjev, naj napravijo osnutke republiškega grba. Svoje osnutke so predložili arhitekti Boris Kobe, Edo Ravnikar, Branko Simčič, akademski slikar Anton Gojmir Kos in inženir Herman Hus. Pregledali so jih predsednik predsedstva Josip Vidmar, predsednik narodne vlade Miha Marinko in podpredsednik vlade Marjan Breclj, soglasno pa so se odločili za osnutek arhitekta Branka Simčiča. Simčičev osnutek je predsedstvo poslalo v dveh izvodih predsedstvu narodne vlade, ki je enega poslalo v Beograd, kjer so hoteli uskladiti podobe republiških grbov. Slovenski osnutek v Beogradu ni doživel nobene spremembe, saj je bil 15. decembra 1946 objavljen v dnevnem časopisju v bistvu nespremenjeni Simčičev osnutek.

Januarja 1947 je ustavodajni odbor sprejel končno odločitev glede republiškega grba, člen v ustavi se glasi: *»Državni grb Ljudske republike Slovenije je polje, obdano z žitnim klasjem. Klasje je spodaj povezano s trakom in prepleteno z lipovimi listi. Med vrhovoma klasja je peterokraka zvezda. V spodnjem delu polja so na dnu tri valovite črte, predstavljajoče morje. Nad njimi se dvigajo trije stožci, katerih srednji je višji, stranska pa sta enaka; stožci predstavljajo Triglav.«*. V slavnostni izdaji ustave iz leta 1947 je grb naslikan z zlato barvo in rdečo obrobo, zvezda pa je rdeča in ima zlato obrobo. Slovenski grb je opisan tudi v ustavi Federativne ljudske republike Jugoslavije iz leta 1948: *»Državni grb Ljudske republike Slovenije je polje, obdano z žitnim klasjem. Klasje je spodaj povezano s trakom in prepleteno z lipovimi listi. Med vrhovoma klasja je peterokraka zvezda. V spodnjem polju so na dnu tri valovite črte, predstavljajoče morje. Nad njimi se dvigajo trije stožci, katerih srednji je višji, stranska pa sta enaka; stožci predstavljajo Triglav.«*. Opis grba v ustavi iz leta 1963 je doživel le stilistične spremembe, v nespremenjeni obliki je bil vključen tudi v ustavo iz leta 1974.

V procesu osamosvajanja Slovenije od Jugoslavije je bilo vsebinsko zastavljeno in načrtovano, da nova država Slovenija dobi grb in zastavo. V Osnutku ustave Republike Slovenije leta 1990 o grbu in zastavi še ni

govora. Skupščina Republike Slovenije je 8. aprila 1991 v dnevnem časopisju objavila javni natečaj za oblikovanje grba Republike Slovenije, prispele predloge pa je pristojna komisija ocenjevala 23. in 27. maja 1991. Razdeljeni v tri skupine so izmed 87 prejetih predlogov izbrali štiri finalna natečajna dela. Nagrade niso podelili, so pa odkupili dela avtorjev Branka Vovka, Marka Pogačnika, Bojana Haberla in Daneta Petka. Na koncu je bil izbran predlog akademskega kiparja Marka Pogačnika. Grb Republike Slovenije ima obliko ščita, v sredini katerega je na modri podlagi silhueta Triglava v beli barvi, pod njim sta dve modri črti, ki predstavljata slovensko morje in reke, nad njim pa so v obliki navzdol obrnjenega trikotnika razporejene tri zlate zvezde, s katerimi je ohranjen spomin na zlato barvo v zgodovinski zastavi dežele Kranjske. Spekter treh barv slovenske tribarvnice zaključuje rdeča barva, ki deluje kot obroba ščita na levi in desni strani. Uradni zapis v ustavi iz leta 1991 pa se glasi: *»Grb Slovenije ima obliko ščita. V sredini ščita je na modri podlagi lik Triglava v beli barvi, pod njim sta dve valoviti modri črti, ki ponazarjata morje in reke, nad njim pa so v obliki navzdol obrnjenega trikotnika razporejene tri zlate šesterokrake zvezde. Ščit je ob stranicah rdeče obrobljen. Grb se oblikuje po določenem geometrijskem in barvnem pravilu. Zastava Slovenije je belo-modro-rdeča slovenska narodna zastava z grbom Slovenije. Razmerje med širino in dolžino zastave je ena proti dve. Barve zastave gredo po vrstnem redu: bela, modra, rdeča. Vsaka barva zavzema po širini tretjino prostora zastave. Grb je v levem zgornjem delu zastave tako, da sega z eno polovico v belo polje, z drugo pa v modro.«.*

Triglav kot najvišji vrh v Julijskih Alpah in Sloveniji med Slovenci velja za poglavitni narodni simbol. Upodobljen je na dveh od treh državnih simbolov (grb in državna zastava). Če Jakob Aljaž leta 1895 ne bi kupil vrha Triglava in na njem postavil stolpa, ne vemo, kakšno vlogo bi dandanes imel Triglav za Slovenijo in Slovence. Na ta način je Aljaž kot član Slovenskega planinskega društva, velik domoljub in zagovornik Slovenstva v obdobju t. i. boja za gore, postavil najvidnejšo slovensko markacijo v slovenskih gorah. Napis Aljažev stolp je bil prvi napis v slovenskem jeziku v triglavskem pogorju, saj so bili do takrat vsi napisi in markacije nemški. S tem je Nemcem dal vedeti, da je Triglav slovenski in omejil vpliv nemških planinskih društev v slovenskih gorah, s čimer je v desetletjih, ki so sledila, Triglav za večino Slovencev postal narodni simbol.

Zaradi vsega navedenega predlagatelj predlaga, da Državni zbor Republike Slovenije s sprejemom Predloga zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o praznikih in dela prostih dnevih v republiki Sloveniji 7. avgust razglasi za državni praznik, in sicer Praznik Triglava.

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE

2.1. Cilji

Cilj zakona, ki ureja praznike in dela proste dni v Republiki Sloveniji, je, da se z zakonom določijo praznični in dela prosti dnevi s splošnim pomenom ali pomenom za vse državljane ali njihovo večino. Predlog zakona upošteva ta cilj, in sicer obeleževanje Praznika Triglava, ki s svojo silhueto v državnem grbu in slovenski zastavi predstavlja enega temeljnih in najbolj prepoznavnih državnih in narodnih simbolov, pri čemer je bistveno, da bo združeval vse Slovenke in Slovence.

2.2. Načela

Načela predloga spremembe zakona so: načelo zakonitosti, načelo preglednosti in načelo pravne jasnosti.

2.3. Poglavitne rešitve

Glede na navedeno v razlogih za sprejetje predloga zakona predlagatelj predlaga razglasitev državnega praznika »7. avgusta – Praznik Triglava«. S tem se bo gori Triglav kot najbolj prepoznavnemu državnemu in narodnemu simbolu po eni strani tudi z vidika državnih praznikov dalo posebno obeležje, po drugi strani pa bo vsakoletni državni Praznik Triglava v opomin in spomin vsem prizadevanjem Jakoba Aljaža in drugih zavednih Slovencev iz takratnega časa, zaradi katerih je Triglav v zadnjih desetletjih 19. stoletja postal »slovenski«.

Predlagatelj predlaga za Praznik Triglava 7. avgust, saj je na ta dan leta 1895 Jakob Aljaž na vrhu Triglava postavil stolp. Praznik Triglava ne bi bil dela prost dan, zato razglasitev predlaganega državnega praznika ne bo povzročilo dodatnega zmanjšanja števila delovnih ur in večjih obveznosti delodajalcev.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREGLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

S spremembo in dopolnitvijo Zakona o praznikih in dela prostih dnevih v Republiki Sloveniji se število prostih delovnih dni ne bi povečevalo in tudi ne bi vplivalo na zmanjšanje dohodka pri delodajalcih. Sredstva, ki jih država namenja za obeležitev državnih praznikov in izvedbo protokolarnih dogodkov, bi prav tako ostala v načrtovani višini, zato uveljavitev zakona ne bo imela dodatnih finančnih posledic za državni proračun, kakor tudi ne za druga javna finančna sredstva.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG TEGA ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

Republika Slovenija namenja določena sredstva za obeleževanje državnih praznikov in izvedbo protokolarnih dogodkov, zato za izvajanje zakona ni treba zagotoviti dodatnih sredstev v državnem proračunu.

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOST PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

Predlog zakona ni predmet usklajevanja s pravnim redom Evropske unije.

S predlagano spremembo zakona ureditev v Republiki Sloveniji z določenimi 15 prazniki in dela prostimi dnevi (dva sta vedno na nedeljo) po številu tako na zgornji meji še ostaja primerljiva z ureditvami v drugih evropskih državah. Usklajenost določitve dela prostih dni je v evropskem prostoru izredno pomembna tudi zaradi medsebojnega gospodarskega in finančnega poslovanja.

Pri primerjavi števila prazničnih dela prostih dni po posameznih članicah Evropske unije velja poudariti, da nekatere države posebej navajajo velikonočno nedeljo in binkošno nedeljo kot praznik in dela prosti dan, nekatere pa samo velikonočni ali binkoštni ponedeljek, zato lahko pride do težave pri primerjavi števila praznikov.

Število praznikov, ki so dela prosti dnevi po nekaterih državah članicah Evropske unije, izhaja iz naslednje preglednice:⁵

DRŽAVA	skupno število praznikov, ki so	upoštevanje velikonočne ali
--------	---------------------------------	-----------------------------

⁵ <https://publicholidays.eu/>.

	dela prosti dnevi	binkoštna nedelja
Slovenija	15	da (2)
Avstrija	13	ne
Belgija	10	ne
Hrvaška	14	da (1)
Danska	11	da (2)
Francija	14	da (1)
Madžarska	11	ne
Irska	9	ne
Italija	12	da (1)
Nemčija	9 državnih in dodatni po deželah	da (2)
Nizozemska	11	da (2)
Slovaška	15	ne
Češka	13	ne

Sistem zakonskega določanja praznikov, ki niso dela prosti dnevi, poznajo tudi v drugih državah Evropske unije (na primer Italija, Hrvaška, Madžarska). Prav tako posamezne evropske države praznujejo državne praznike (ki niso dela prosti dnevi), ki posebej izpostavljajo pomen gora. Tako na primer od leta 2002 v Romuniji 14. septembra obeležujejo t. i. Nacionalni dan gora (*rom. Ziua Muntelui*), ki je posvečen goram in planšarstvu v Karpatih. Tega dne se namreč tradicionalno konča letna pašna sezona, pri čemer je bil glavni namen določitve tega praznika v tem, da se preko vsakoletnega obeleževanja opozarja na številne težave, s katerimi se soočajo na teh gorskih območjih, in sicer glede osamljenosti in revščine.

6. PRESOJA POSLEDIC, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

6.1. Presoja administrativnih posledic

a) V postopkih oziroma poslovanju javne uprave ali pravosodnih organov

Predlog zakona nima posledic v postopkih oziroma poslovanju javne uprave ali pravosodnih organov.

b) Pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov

Predlog zakona ne prinaša novih obveznosti strank do javne uprave ali pravosodnih organov.

6.2. Presoja posledic za okolje, ki vključuje s prostorskimi in varstvenimi vidiki

Predlog zakona ne vpliva na okolje. Pri tem pa ne gre spregledati, da bo imela v primeru sprejema zakona vsakoletna obeležitev Praznika Triglava posredno zelo pozitiven vpliv do slovenskih hribov in narave na splošno, saj bo ta praznik priložnost za poudarjanja čiste in neokrnjene narave, skrbi vsakega od nas za ohranitev le-te ter za organiziranje dogodkov, promocij in izobraževanj v tej zvezi.

6.3. Presoja posledic na gospodarstvo

Predlog zakona nima posledic za gospodarstvo.

6.4. Presoja posledic na socialnem področju

Predlog zakona nima posledic za socialno področje.

6.5. Presoja posledic na dokumente razvojnega načrtovanja

Predlog zakona nima posledic za dokumente razvojnega načrtovanja.

6.6. Presoja posledic na drugih področjih

Predlog zakona ne vpliva na druga področja.

6.7. Izvajanje sprejetega predpisa

a) Predstavitev sprejetega zakona

Sprejeti zakon bo objavljen v Uradnem listu Republike Slovenije.

b) Spremljanje izvajanja sprejetega predpisa

Izvajanje zakona bo spremljalo Ministrstvo za naravne vire in prostor.

6.8. Druge pomembne okoliščine, povezane z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona

Ni drugih pomembnih okoliščin.

7. PRIKAZ SODELOVANJA JAVNOSTI PRI PRIPRAVI ZAKONA

Pri pripravi predloga zakona so poleg predlagatelja sodelovali posamezniki, ki prepoznavajo pomen slovenskih gora in narave, nujnosti ohranitve neokrnjenega območja Triglavskega narodnega parka (TNP) za naše zanamce in pomen Triglava kot temeljnih in najbolj prepoznavnih državnih simbolov Republike Slovenije, ki državljanke vedno in povsod povezuje.

8. PODATEK O ZUNANJEM STROKOVNJAKU OZIROMA PRAVNI OSEBI, KI JE SODELOVALA PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA, IN ZNESKU PLAČILA ZA TA

Odvetniška družba Vrtačnik, o.p., d.o.o., je predlog zakona pripravila *pro bono*.

9. NAVEDBA, KATERI PREDSTAVNIKI PREDLAGATELJA BODO SODELOVALI PRI DELU DRŽAVNEGA ZBORA IN DELOVNIH TELES

- Marko Viduka, predlagatelj
- izr. prof. dr. Peter Mikša

II. BESEDILO ČLENOV:

1. člen

V Zakonu o praznikih in dela prostih dnevih v Republiki Sloveniji (Uradni list RS, št. 112/05 – uradno prečiščeno besedilo, 52/10, 40/12 – ZUJF, 19/15, 83/16, 92/20, 95/24 in 24/25) se v 1. členu v prvem odstavku za šesto alinejo doda nova sedma alineja, ki se glasi:

»– 7. avgust, Praznik Triglava«.

Dosedanja sedma, osma, deveta, deseta, enajsta, dvanajsta, trinajsta in štirinajsta alineja postanejo osma, deveta, deseta, enajsta, dvanajsta, trinajsta, štirinajsta in petnajsta alineja.

V drugem odstavku se za besedo »Trubar« dodata vejica in besedilo »praznik Triglava«.

KONČNA DOLOČBA

2. člen

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

III. OBRAZLOŽITEV

K 1. členu

Predlagan je nov državni praznik - Praznik Triglava, ki bi ga obeleževali 7. avgusta, saj je na ta dan leta 1895 Jakob Aljaž na vrhu Triglava na zemlji, ki jo je predhodno sam kupil, postavil stolp. Tako je najvišji slovenski vrh v času intenzivnega »boja za gore« postal slovenski, zaradi česar Triglav še danes velja za poglobitni narodni simbol, ki je upodobljen na dveh od treh državnih simbolov (grb in državna zastava). Postavitev Aljaževega stolpa na vrhu Triglava je tudi najvidnejša markacija v slovenskih gorah, prav tako je bil napis »Aljažev stolp« prvi slovenski jezik v triglavskem pogorju, saj so bili do takrat vsi napisi in markacije v nemškem jeziku.

Glede na število praznikov v Republiki Sloveniji, ki so dela prosti, in upoštevajoč število prostih prazničnih dni v preostalih evropskih državah, predlagatelj predlaga, da Praznik Triglava ni dela prost dan, zato razglasitev predlaganega državnega praznika ne bo povzročila dodatnega zmanjšanja števila delovnih ur in večjih obveznosti delodajalcev.

K 2. členu

S tem členom se določa uveljavitev zakona, in sicer petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO

1. člen

Prazniki v Republiki Sloveniji so:

- 1. in 2. januar, novo leto
- 8. februar, Prešernov dan, slovenski kulturni praznik
- 27. april, dan upora proti okupatorju

- 1. in 2. maj, praznik dela
- 8. junij, dan Primoža Trubarja
- 25. junij, dan državnosti
- 17. avgust, združitev prekmurskih Slovencev z matičnim narodom
- 15. september, priključitev Primorske k matični domovini
- 23. september, dan slovenskega športa
- 25. oktober – dan suverenosti
- 1. november, dan spomina na mrtve
- 10. november, dan znanosti
- 23. november, dan Rudolfa Maistra
- 26. december, dan samostojnosti in enotnosti.

Prazniki Republike Slovenije iz prejšnjega odstavka so dela prosti dnevi, razen praznikov dan Primoža Trubarja, združitev prekmurskih Slovencev z matičnim narodom, priključitev Primorske k matični domovini, dan slovenskega športa, dan suverenosti, dan znanosti in dan Rudolfa Maistra, ki niso dela prosti dnevi.